

Detence ve zdravotnickém zařízení

Čl. 8 odst. 6 LZPS (č. 2/1993 Sb.)

Zákon stanoví, ve kterých případech může být osoba převzata nebo držena v ústavní zdravotnické péči bez svého souhlasu. Takové opatření musí být do 24 hodin oznámeno soudu, který o tomto umístění rozhodne do 7 dnů.

Obsah

- 1) Hmotněprávní podmínky detence (ZZS)
- 2) Práva člověka převzatého do zdravotnického zařízení bez jeho souhlasu (OZ)
- 3) Řízení o detenci ve zdravotním ústavu (ZŘS)
- 4) Role státního zastupitelství (ZSZ, ZŘS)

1) HMOTNĚPRÁVNÍ PODMÍNKY DETENCE

[Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách](#)

HOSPITALIZACE PACIENTA A POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB BEZ SOUHLASU

§ 38

(1) Pacienta lze bez souhlasu hospitalizovat, jestliže

- a) mu
  1. bylo pravomocným rozhodnutím soudu uloženo **ochranné léčení** formou lůžkové péče,
  2. je nařízena **izolace, karanténa** nebo **léčení** podle zákona o ochraně veřejného zdraví,
  3. je podle trestního řádu nebo zákona o zvláštních řízeních soudních nařízeno **vyšetření zdravotního stavu**,
- b) **ohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí a jeví známky duševní poruchy nebo touto poruchou trpí nebo je pod vlivem návykové látky, pokud hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak,** nebo
- c) jeho zdravotní stav vyžaduje poskytnutí **neodkladné péče** a zároveň neumožňuje, aby vyslovil souhlas.

(2) Nezletilého pacienta nebo **pacienta s omezenou svéprávností lze bez souhlasu** zákonného zástupce nebo **opatrovníka** hospitalizovat též v případě, jde-li o podezření na týrání, zneužívání nebo zanedbávání.

(3) Pacientovi lze bez jeho souhlasu poskytnout pouze neodkladnou péči, a to v případě

- a) kdy zdravotní stav neumožňuje pacientovi tento souhlas vyslovit; tím není dotčeno dříve vyslovené přání podle § 36, nebo
- b) **léčby vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vši pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta.**

(4) Nezletilému pacientovi nebo **pacientovi s omezenou svéprávností lze bez souhlasu poskytnout neodkladnou péči**, jde-li o

- a) případy podle odstavce 3 písm. b), nebo
- b) zdravotní služby nezbytné k záchraně života nebo zamezení vážného poškození zdraví.

(5) Nezletilému pacientovi nebo **pacientovi s omezenou svéprávností** lze poskytnout neodkladnou péči bez souhlasu zákonného zástupce, pokud je u něj podezření na týrání, zneužívání nebo zanedbávání.

Detence ve zdravotnickém zařízení

(6) **Poskytovatel je povinen o hospitalizaci** podle odstavce 1 písm. b) nebo c) **informovat** osobu určenou podle § 33, není-li taková osoba, některou z osob blízkých, popřípadě osobu ze společné domácnosti, nebo zákonného zástupce pacienta, pokud jsou mu známy. Není-li mu žádná osoba podle věty první známa nebo ji nelze zastihnout, informuje Policii České republiky.

(7) Bez souhlasu lze poskytnout též jiné zdravotní služby, stanoví-li tak zákon o ochraně veřejného zdraví, a záchytnou službu.

§ 40

(1) Poskytovatel oznámí soudu do 24 hodin

- a) **hospitalizaci pacienta podle § 38 odst. 1 písm. b)** a c); obdobně se postupuje, jestliže pacient, zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta souhlas odvolal a nadále existují důvody pro hospitalizaci bez souhlasu,
- b) dodatečné omezení pacienta, který byl hospitalizován na základě souhlasu, ve volném pohybu podle § 39 odst. 1 písm. b) až g) nebo styku s vnějším světem až v průběhu léčení.

(2) Hospitalizace a dodatečné omezení pacienta se soudu neoznamuje, jestliže byl souhlas ve lhůtě do 24 hodin prokazatelným způsobem dodatečně vysloven.

2) PRÁVA ČLOVĚKA PŘEVZATÉHO DO ZDRAVOTNICKÉHO ZAŘÍZENÍ BEZ JEHO SOUHLASU

[Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#)

§ 104 - § 110

§ 104 Podmínky převzetí do detence

Převzít člověka bez jeho souhlasu do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo ho v něm bez jeho souhlasu držet lze jen **z důvodu stanoveného zákonem a za podmínky, že nezbytnou péčí o jeho osobu nelze zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením**. Podání návrhu na omezení svéprávnosti nezakládá samo o sobě důvod, aby byl člověk bez svého souhlasu do takového zařízení převzat nebo v něm držen.

§ 105 Oznamovací povinnost zdravotnického zařízení

(1) Je-li člověk převzat do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo je-li v něm držen, oznámí to jeho zákonnému zástupci, **opatrovníku** nebo podpůrci a jeho manželu nebo jiné známé osobě blízké neprodleně poskytovatel zdravotních služeb; oznámení manželu nebo jiné osobě blízké však učinit nesmí, pokud mu to bylo zakázáno.

(2) **Převzetí člověka do zařízení poskytujícího zdravotní péči oznámí poskytovatel zdravotních služeb do 24 hodin soudu; to platí i v případě, je-li člověk v takovém zařízení zadržen. Soud o učiněném opatření rozhodne do sedmi dnů.**

§ 106 Poučení o detenci

(1) Poskytovatel zdravotních služeb zajistí, aby se člověku převzatému do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo zadrženému v takovém zařízení dostalo bez zbytečného odkladu **náležitěho vysvětlení** jeho právního postavení, zákonného důvodu učiněného opatření a možností právní ochrany včetně práva zvolit si **zmocněnce** nebo **důvěrníka**.

Detence ve zdravotnickém zařízení

(2) Vysvětlení se podá tak, aby mu člověk mohl dostatečně porozumět a uvědomit si povahu učiněného opatření a jeho následky; má-li takový člověk zákonného zástupce, **opatrovníka** nebo podpůrce, podá se vysvětlení bez zbytečného odkladu také jemu.

§ 107 Oprávnění zmocněnce, důvěrníka a podpůrce držené osoby

(1) Má-li člověk zmocněnce nebo důvěrníka, oznámí poskytovatel zdravotních služeb učiněné opatření zmocněnci nebo důvěrníkovi bez zbytečného odkladu poté, co se o nich dozví.

(2) Důvěrník může uplatnit ve prospěch člověka svým jménem všechna jeho práva vzniklá v souvislosti s jeho převzetím do příslušného zařízení nebo s jeho držením v takovém zařízení. Stejná práva jako důvěrník má i podpůrce.

§ 108 Právo na osobní rozhovor

Kdo byl do zařízení poskytujícího zdravotní péči převzat nebo kdo je v něm držen, má právo projednávat se svým zástupcem, důvěrníkem nebo podpůrcem vlastní záležitosti při osobním rozhovoru a bez přítomnosti třetích osob.

§ 109 Právo na přezkum zdravotního stavu

(1) Člověk převzatý do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo držený v takovém zařízení má právo, aby jeho zdravotní stav, zdravotní dokumentaci nebo vyjádření ošetřujícího lékaře o neschopnosti úsudku a projevit přání samostatně přezkoumal lékař nezávislý na poskytovateli zdravotních služeb v tomto zařízení i na jeho provozovateli. Stejně právo má i důvěrník nebo podpůrce.

(2) Je-li právo na přezkoumání uplatněno ještě předtím, než soud rozhodne podle § 105 odst. 2, musí být umožněn jeho výkon tak, aby soud mohl zhodnotit výsledky přezkoumání v řízení o přípustnosti učiněného opatření.

§ 110 Schválení nuceného pobytu

Rozhodl-li soud o přípustnosti učiněného opatření, schvaluje se tím nucený pobyt v zařízení poskytujícím zdravotní péči, tím však neodnímá právo odmítnout určitý zákrok nebo léčebný výkon.

Detence ve zdravotnickém zařízení

3) ŘÍZENÍ O DETENCI VE ZDRAVOTNÍM ÚSTAVU

[Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#)

§ 66 - § 83 (Díl 4)

podpůrně [zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád](#)

ŘÍZENÍ O VYSLOVENÍ PŘÍPUSTNOSTI PŘEVZETÍ A DALŠÍM DRŽENÍ VE ZDRAVOTNÍM ÚSTAVU

Obecná ustanovení

§ 66 Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný **soud, v jehož obvodu je zdravotní ústav**, ve kterém je umístěn člověk, o němž je zdravotní ústav povinen učinit oznámení podle § 75.

§ 67 Účastníci

(1) Účastníkem je také zdravotní ústav.

(2) Účastníkem je také zákonný zástupce, podal-li za člověka návrh na zahájení řízení.

§ 68 Postavení důvěrníka a podpůrce v řízení

(1) Důvěrník nebo podpůrce může svým jménem uplatnit ve prospěch umístěného člověka všechna jeho práva vzniklá v souvislosti s převzetím a dalším držením ve zdravotním ústavu.

(2) Jestliže úkony důvěrníka nebo podpůrce odporují zájmům umístěného člověka, posoudí je soud po uvážení všech okolností.

§ 69 Zastoupení

(1) Umístěný člověk je oprávněn dát se jako účastník zastupovat v řízení **zmocněncem**, jehož si zvolí. O tomto a o svých dalších procesních právech a povinnostech musí být poučen, ledaže to jeho zdravotní stav zcela vylučuje.

(2) Ne zvolí-li si umístěný člověk zmocněnce nebo je-li to třeba k ochraně zájmů umístěného, jmenuje mu soud **opatrovníka pro řízení** z řad advokátů.

§ 70 Průběh řízení

(1) Ke zjištění zdravotního stavu a zjištění, zda další držení ve zdravotním ústavu je či není nutné, soud jmenuje znalce. Znalcem nemůže být jmenován lékař, který pracuje ve zdravotním ústavu, v němž je člověk držen. Byl-li proveden přezkum zdravotního stavu, soud důkaz výsledkem takového přezkoumání provede vždy. Soud také vždy provede důkaz zdravotnickou dokumentací nebo záznamem z ní nebo vyjádřením ošetřujícího lékaře o neschopnosti úsudku a projevení přání umístěného člověka podle jiného právního předpisu.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, soud nařídí jednání, k němuž přizve umístěného člověka, ledaže podle vyjádření ošetřujícího lékaře nebo písemného znaleckého posudku může přítomnost při jednání vážně poškodit jeho zdravotní stav, jeho zástupce, opatrovníka pro řízení a zdravotní ústav. **Při jednání vyslechně**

Detence ve zdravotnickém zařízení

umístěného člověka, znalce, podle okolností ošetřujícího lékaře umístěného člověka, jeho opatrovníka a provede popřípadě další vhodné důkazy.

§ 71 Propuštění zdravotním ústavem a jiná opatření

Žádné rozhodnutí soudu vydané podle tohoto dílu nebrání tomu, aby zdravotní ústav člověka propustil, ani tomu, aby soud v řízení ve věcech opatrovnictví člověka učinil jiné vhodné opatření.

§ 72 Pokračování v řízení

V řízení o vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení ve zdravotním ústavu nebo řízení o odvolání, které bylo zastaveno proto, že člověk byl ze zdravotního ústavu propuštěn nebo dodatečně písemně souhlasil se svým umístěním, se pokračuje, pokud **do 2 týdnů** od doručení usnesení o zastavení řízení prohlásí, že na projednání věci trvá. O tom je třeba ho poučit.

§ 73 Odvolání

Odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek. Soud prvního stupně je povinen předložit spis odvolacímu soudu bez zbytečného odkladu poté, co mu bylo odvolání doručeno. O podaném odvolání rozhodne odvolací soud **nejdéle do 1 měsíce** od předložení spisu; tato lhůta neplatí, jestliže se v řízení pokračuje podle § 72.

§ 74 Náklady řízení

Náklady řízení platí stát. Neplatí však náklady právního zastoupení umístěného člověka, s výjimkou nákladů soudem jmenovaného opatrovníka pro řízení.

Zvláštní ustanovení

§ 75 Oznamovací povinnost

(1) Zdravotní ústav, ve kterém jsou umístěny osoby z důvodů uvedených v jiném právním předpise, je povinen oznámit **do 24 hodin soudu**, v jehož obvodu zdravotní ústav je, převzetí každého, kdo v něm byl umístěn bez svého písemného souhlasu.

(2) Je-li člověk, který byl přijat do zdravotnické péče se svým písemným souhlasem, omezen ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem až v průběhu léčení, anebo svůj písemný souhlas odvolá, je zdravotní ústav povinen učinit oznámení podle odstavce 1 do 24 hodin poté, co k takovému omezení nebo odvolání souhlasu došlo.

§ 76 Zahájení řízení

(1) Soud zahájí řízení o vyslovení přípustnosti převzetí podle § 75 odst. 1 nebo omezení podle § 75 odst. 2 (dále jen „převzetí“) **a dalším držením ve zdravotním ústavu**, ledaže převzetí a držení nařídil soud v jiném řízení.

(2) Jestliže zdravotní ústav neučiní oznámení podle § 75, jsou umístěný člověk nebo jeho zákonný zástupce oprávněni podat návrh na zahájení řízení. Návrh na zahájení řízení je oprávněn podat rovněž člověk, jestliže souhlas s jeho převzetím dal opatrovník.

Detence ve zdravotnickém zařízení

§ 77 Průběh řízení

(1) Soud rozhodne bez jednání **do 7 dnů** od převzetí. K projednání věci svolá jiný soudní rok. Jiný soudní rok se koná zpravidla ve zdravotním ústavu.

(2) Soud provede **důkazy** potřebné pro posouzení, zda k převzetí došlo ze zákonných důvodů; k tomu zejména vyslechne umístěného člověka, ošetřujícího lékaře a další osoby, o jejichž vyslechnutí umístěný člověk požádá. Ustanovení § 70 se nepoužije.

§ 78 Rozhodnutí o přípustnosti převzetí

(1) Soud v rozhodnutí určí, zda k převzetí došlo ze zákonných důvodů, a pokud ano, zda tyto důvody trvají.

(2) Dojde-li soud k závěru, že k převzetí nedošlo ze zákonných důvodů, nebo že tyto důvody již netrvají, nařídí **propuštění** člověka ze zdravotního ústavu. Nařídil-li soud propuštění, je zdravotní ústav po doručení rozhodnutí povinen člověka neprodleně propustit.

§ 79 Doručování

Rozhodnutí podle § 78 se do 24 hodin od jeho vydání doručí umístěnému člověku, dále jeho zástupci, opatrovníkovi pro řízení a zdravotnímu ústavu. Soud zároveň učiní jiná vhodná opatření, aby se člověk mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl jej k dispozici.

§ 80 Pokračování v řízení

Jestliže soud vyslovil, že převzetí bylo v souladu se zákonnými důvody a že trvají důvody, aby byl člověk nadále omezen ve styku s vnějším světem, pokračuje soud v řízení o vyslovení přípustnosti jeho dalšího držení ve zdravotním ústavu.

§ 81 Rozhodnutí o dalším držení

(1) Soud rozhoduje **rozsudkem**.

(2) V rozsudku, který musí být vyhlášen **do 3 měsíců** od výroku o přípustnosti převzetí do zdravotního ústavu a o trvání jeho důvodů, rozhodne soud, zda další držení je přípustné a na jakou dobu.

(3) **Účinnost rozsudku** podle odstavce 1 zanikne uplynutím doby **1 roku** ode dne jeho vyhlášení, nebyla-li v něm určena doba kratší. Má-li být držení ve zdravotním ústavu prodlouženo nad tuto dobu, je nutno provést nové vyšetření a soud musí o povolení dalšího držení znovu rozhodnout.

§ 82 Návrh na propuštění

(1) **Umístěný člověk, jeho zástupce, opatrovník, a osoby jemu blízké** mohou ještě před uplynutím doby, do které je držení přípustné, žádat o nové vyšetření a rozhodnutí o propuštění, je-li odůvodněna domněnka, že další držení ve zdravotním ústavu není důvodné.

(2) Soud rozhoduje **rozsudkem**, který musí být vyhlášen **do 2 měsíců** od podání návrhu. Zamítne-li soud opakovaně návrh na propuštění a nelze-li očekávat zlepšení stavu umístěného člověka, může rozhodnout, že nebude konat další vyšetřování před uplynutím doby, po kterou bylo držení ve zdravotním ústavu povoleno.

Detence ve zdravotnickém zařízení

§ 83 Převzetí ve zvláštních případech

(1) Je-li do zdravotního ústavu převzat člověk, jehož zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče, není-li vzhledem ke svému zdravotnímu stavu schopen právně jednat a není-li tento stav způsoben duševní poruchou, soud bez jednání rozhodne do 7 dnů ode dne, kdy došlo k převzetí, zda s převzetím souhlasí.

(2) Soud jmenuje umístěnému člověku opatrovníka pro řízení.

(3) Soud při rozhodování vychází zejména z vyjádření ošetřujícího lékaře o zdravotním stavu umístěného člověka. Rozhodnutí se doručí zdravotnímu ústavu a opatrovníkovi pro řízení. Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

(4) Zdravotní ústav má povinnost soudu oznámit do 24 hodin takovou změnu zdravotního stavu umístěného člověka, která odůvodňuje zahájení řízení podle § 76.

(5) Ustanovení § 69, 70, 77 až 81 se nepoužijí.

4) ROLE STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ

[Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství](#)

§ 4 - § 5

PŮSOBNOST STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ

§ 4

(1) Státní zastupitelství v rozsahu, za podmínek a způsobem stanoveným zákonem

- a) je orgánem veřejné žaloby v trestním řízení a plní další úkoly vyplývající z trestního řádu,
- b) vykonává dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení, zabezpečovací detence, ochranná nebo ústavní výchova, a v jiných místech, kde je podle zákonného oprávnění omezována osobní svoboda,**
- c) působí v jiném než trestním řízení,
- d) vykonává další úkoly, stanoví-li tak zvláštní zákon.

(2) Státní zastupitelství se v souladu se svou zákonem stanovenou působností podílí na prevenci kriminality a poskytování pomoci obětem trestných činů.

§ 5

(1) Státní zastupitelství je oprávněno podat návrh na zahájení občanského soudního řízení anebo vstoupit do již zahájeného občanského soudního řízení jen v případech, které stanoví zákon.

(2) Procesní postavení, oprávnění a povinnosti státního zastupitelství, které podalo návrh na zahájení řízení nebo vstoupilo do řízení, stanoví občanský soudní řád nebo zákon o zvláštních řízeních soudních.

Detence ve zdravotnickém zařízení

[Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#)

§ 8 Oprávnění státního zastupitelství

(1) Státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného řízení

- a) ve věcech osvojení, a to do části, ve které je rozhodováno o tom, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení,
- b) ve věcech péče soudu o nezletilé, jde-li o uložení zvláštního opatření při výchově dítěte, o ústavní výchovu, o určení data narození nebo jde-li o pozastavení, omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti nebo jejího výkonu,
- c) ve věci ochrany proti domácímu násilí,
- d) o svéprávnosti,
- e) o prohlášení za mrtvého,
- f) o určení data smrti,
- g) ve věcech vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče (dále jen „zdravotní ústav“) nebo vyslovení nepřípustnosti držení v zařízení sociálních služeb,**
- h) o umoření listin,
- i) o některých otázkách týkajících se právnických osob.

(2) Ve věcech uvedených v odstavci 1 písm. b) až e) a g) může státní zastupitelství podat návrh na zahájení řízení.